

10.09.2021

Pormestari

97 §**Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle tartuntatautilain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta liittyen terveysturvalliseen maahantuloon ja koronatodistukseen**

HEL 2021-010001 T 06 00 03

Päätös

Pormestari antoi seuraavan lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle tartuntatautilain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta liittyen terveysturvalliseen maahantuloon ja koronatodistukseen:

Helsingin kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta. Kannatamme sekä rajojen terveysturvallisuutta koskevien säännösten jatkamista että uutta koronapassisääntelyä maailmanlaajuinenkin epidemiatilanne huomioon ottaen. Kiinnitämme kuitenkin ministeriön huomiota muutamiin seikkoihin.

Terveysturvallinen maahantulo

Kuten kesällä antamissamme lausunnoissa ennakoimme, lain muutos ei ole tuonut kaivattua selkeyttä maahantulijoiden velvollisuuksiin, ei sujuvampia menettelyjä rajaliikenteeseen eikä se ole tämän vuoksi varmistanut terveysturvallisuutta rajat ylittävässä liikenteessä. Näin ollen on valitettavaa, että tarvittavia muutoksia säännöksiin ei ole valmisteltu.

Myös niin sanotun rajatestausasetuksen jatkaminen sellaisenaan herätti ihmetystä. Heinäkuisen perustelumistion mukaan matalan riskin maan ilmaantuvuusrajaa piti tarkastella, kun rokotuskattavuus nousee. Näin luvattiin toimia myös kuulemistilaisuudessa. Nyt epidemiatilanne ja rokotuskattavuuden nousu huomioiden ilmaantuvuusraja on aivan liian alhainen. Arvokkaita sosiaali- ja terveydenhuollon resursseja ei pidä kohdentaa riskien minimointiin siellä, missä riskit ovat valmiiksi hyvin alhaiset.

Matkustajamäärä Helsingin satamissa on tällä hetkellä alle puolet normaalista matkustajamäärästä. Kesän vilkkaampina viikkoina todistusten pistokoemaisiin tarkistuksiin jouduttiin turvautumaan jopa useita kertoja päivässä. Suomeen on saapunut Helsingin satamien kautta tuhansia matkustajia, joiden koronatodistusta ei ole tarkastettu lainkaan tai se on katsottu vain hyvin cursorisesti. Korostamme edelleen, että satamien tilat eivät mahdollista tarkistustoiminnan laajentamista etenkin matkustajamäärien edelleen kasvaessa.

10.09.2021

Pormestari

Satamiin saapuvilla ulkomaalaisilla on myös hyvin tiedossa, että Suomeen saapessa ei tosiasiallisesti vaadita koronatodistusta eikä käännytysuhkaa ole. Rokottamattomat matkustajat käyttävät sataman ilmaista testausta eivätkä hanki maksullista testitodistusta ennen matkaa. Satamatestausta käytetään myös työnantajan vaatimien matkalta paluuseen liittyvien testitodistusten hankkimiseen.

Matkustajien tavoittelu maahantulon jälkeistä testiä varten on pysynyt haasteellisena. Yli puolta matkustajista ei koskaan tavoiteta ja tavoitetujen halukkuus testiajanvarauksiin on vaatimaton.

Virka-avun laajentamista koskevan muutosehdotuksen toteamme olevan kannatettava.

Vuoden 2022 tilanne

Lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että on välttämätöntä kiireellisesti ryhtyä valmistelemaan rajojen terveysturvallisuuden menettelyjä vuodelle 2022, jos valmistelu ei ole vielä käynnissä. Henkilökunta- ja muut resurssit on varattava hyvin pikaisesti, mikäli nykyisiä suunnitellaan jatkettavaksi edes kevennettynä. Helsingin satamissa muut viranomaiset, kuten rajavartiolaitos, eivät tee matkustajien todistusten tarkastamista. Tarvittavat sadat työntekijät ovat Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan palkkaamia tai muutoin hankkimia. Vuoden 2022 alun hankintojen määräjät tulevat jo lokakuussa vastaan.

On selvää, että maailmanlaajuinen rokotuskattavuus on vielä vuoden 2022 alussa niin heikko, että rajojen terveysturvallisuustoimia on jatkettava jossain muodossa. Ei ole näköpiirissä, että matkustusrajoituksista oltaisiin myöskään kansainvälisesti kokonaan luopumassa.

Jatkon kannalta pidämme mm. seuraavia asioita tärkeinä:

- Matkailun rajoitukset asetetaan vastaamaan EU-komission suosituksia.
- Koronatodistus säädetään pakolliseksi ja ilman todistusta tulevat ulkomaalaiset käännytetään.
- Suomeen matkustaville asetetaan velvollisuus täyttää sähköinen maahantuloilmoitus. Mikäli maahantulon jälkeisiä testivaatimuksia jatketaan, tulee matkustajien käyttää sähköistä järjestelmää, joka yhdistää (EU-)koronatodistuksen ja testiajanvarauksen.
- Rajalla tapahtuvasta testauksesta luovutaan ja todistusten tai sähköisen maahantuloilmoituksen tarkistaminen siirretään muiden kuin kuntien tartuntataudeista vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen hoidettavaksi.

10.09.2021

Pormestari

Muistutamme, että vain rajalla konkreettisesti toimiva malli voi olla terveysturvallinen.

Koronatodistus eli ns. koronapassi

Helsingin kaupunki pitää koronapassin käyttöönoton tavoitteita kannattavina. Koronapassi on tärkeä työkalu yhteiskunnan avaamiseen ja auki pitämiseen. Sen avulla voidaan myös kannustaa paljon vapaa-ajan palveluita käyttäviä nuoria ottamaan koronarokotus.

Helsingin kaupungin koronapassikokeiluissa on osoitettu, että todistusten digitaalinen varmentaminen ei juurikaan hidasta tapahtumien sisäänpääsyä ja että vapaaehtoisuuteen perustuenkin osallistujilla on ollut laajaa halukkuutta esittää Eu-koronatodistus.

Helsingin kaupunki pitää välttämättömänä sitä, että myös muut kuin EU-valtioiden antamat koronatodistukset hyväksytään, jos ne vastaavat Suomen vaatimuksia esimerkiksi käytetystä rokotevalmisteesta.

Suomessa valmistellaan EU:n koronarokotustodistusten antamista myös muissa maissa rokotetuille. Tämä ei kuitenkaan ole riittävää lyhyemmän aikaa Suomessa oleskeleville, eikä ratkaise Covid-19 taudin jo sairastaneiden koronatodistuksen tarvetta. Sääntelyyn on tältä osin jäämässä yhdenvertaisuusongelma.

Myöskään matkailuelinkeinon elpymisen ja rajoitusten kohteena olevien elinkeinotoimijoiden liiketoimintamahdollisuuksien kannalta tämä ei ole tarkoituksenmukaista. Suomeen hyväksyttävällä todistuksella saapuneen turistin tulee voida käyttää esimerkiksi ravintola- ja kulttuuripalveluita samalla todistuksella. Helsingin kaupunki katsoo, että sääntelyssä olisi syytä käyttää samaa ratkaisua kuin tartuntatautilain 16 a §:ssä, jossa maahantulon yhteydessä hyväksytään "covid-19-tautia koskeva luotettava todistus", joka määritellään tarkemmin 16 g §:ssä.

Ehdotetun 58 i §:n 4 momentin osalta kiinnitämme huomiota siihen, että tarkemman "viranomaispalvelut"-termin määrittelyn puuttuessa kunnan mahdollisuuksiin edellyttää todistusta on vaarana jäädä tarpeeton tulkinnanvaraisuutta.

Monien kunnan palveluiden taustalla on lain tasoinen järjestämistä tai edistämistävelvollisuus, vaikka niitä ei koskisi subjektiivinen oikeus (esim. kulttuuri- ja liikuntapalvelut). Helsingin kaupunki pitää selvänä, että myös julkisten toimijoiden on voitava edellyttää koronatodistusta 58 i §:n 4 momentissa tarkoitettuja toimintoja järjestäessään. Säännöskohtaisten perustelujen mukaan (s. 24) todistuksen esittämisedellytys ei saisi estää pääsyä sellaisiin paikkoihin, joiden voidaan katsoa olevan tavanomaisen elämän tai lakisääteisten oikeuksien ja palveluiden naut-

10.09.2021

Pormestari

timisen kannalta välttämättömiä tai olennaisia. Tällaisiksi lakisääteisiksi tai välttämättömiksi palveluiksi mainitaan perusteluissa muun muassa "kaikki viranomaispalvelut". Tulkinnanvaraisuus tulee tältä osin poistaa.

Pykälän otsikointi olisi hyvä muuttaa paremmin vastaamaan sen olennaista sisältöä. Kyse ei ole vain EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisen käytön sääntelystä, vaan siitä, että toiminnanharjoittaja saa edellyttää todistusta asiakkailta ja osallistujilta tietyissä toiminnoissa ja siitä aiheutuu voimassa oleviin rajoituksiin liittyviä oikeusvaikutuksia. Kuvaavampi otsikko olisi esimerkiksi "Oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistus". Kuten edellä on todettu, Helsingin kaupunki pitää yhdenvertaisuus- ja tarkoituksenmukaisuussyistä tarpeellisena ulottaa sääntely koskemaan tartuntatautilain 16 g:ssä määriteltyä covid-19-tautia koskevaa todistusta. Tällöin otsikko voisi olla "Oikeus edellyttää covid-19-tautia koskeva luotettava todistus".

Lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että 58 i §:n 1 momenttiin tulisi lisätä sana "vähintään", jotta täyttä rokotussarjaa ei ole tarvinnut saada tasan 14 vuorokautta aiemmin.

"Toiminnanharjoittaja saa toiminnassaan edellyttää sellaisen EU:n digitaalisen koronatodistuksen, joka osoittaa henkilön saaneen täyden rokotussarjan VÄHINTÄÄN 14 vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin esittämistä 12-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla tilaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi, jos sen toimintaan kohdistuu tämän lain 58, 58 a tai 58 d §:n mukainen viranomaispäätös. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy tilaisuuteen tai tilaan."

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Juha Summanen

Lisätiedot

Hanna Laine, Yhteyspäällikkö, puhelin: 09 310 36172
hanna.e.laine(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021, saate
- 2 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021
- 3 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021, liite, hallituksen esitys-luonnos, koronatodistus
- 4 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021, liite, hallituksen esitys-luonnos, maahantulosäännökset

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

10.09.2021

Pormestari

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa tartuntatautilain muuttamista koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta liittyen terveysturvalliseen maahantuloon ja koronatodistukseen. Lausunnon määräaika on 10.9.2021 klo 16.00.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esityksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huolehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna**Liitteet**

- 1 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021, saate
- 2 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021
- 3 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021, liite, hallituksen esitys-luonnos, koronatodistus
- 4 Asiantuntijakuulemis- ja lausuntopyyntö 8.9.2021, liite, hallituksen esitys-luonnos, maahantulosäännökset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

10.09.2021

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 97 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

10.09.2021

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 10.09.2021.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566